Skiensmodellen

Vedtatt 2023

1. Formål

Formålet med Skiensmodellen er å motarbeide svart arbeid, sosial dumping og annen arbeidskriminalitet i Grenlandskommunene. Kommunene i Grenland har nulltoleranse for svart arbeid og sosial dumping, og synliggjør dette ved å innta denne modellen i alle bygg- og anleggskontrakter, samt kontrakter innenfor varer og tjenester så langt den passer. Kommunene, heretter kalt oppdragsgiver, har som mål å hindre at det inngås kontrakter med useriøse aktører. Kommunenes kontraktspart benevnes heretter leverandører.

2. Lønns- og arbeidsvilkår

2.1 Utførelse av arbeid

Arbeidet skal utføres av leverandør og dennes ansatte i tjenesteforhold, eller av på forhånd avtalte underleverandører og deres ansatte. Leverandør skal til enhver tid kunne framlegge dokumentasjon på ansettelsesforholdet.

2.2 Krav om fast ansettelse

Kontraktsarbeidet skal som hovedregel utføres av fast ansatte. Kravet gjelder for ansatte hos leverandører og dens underleverandører, samt for innleide arbeidstakere. Dersom det benyttes innleid arbeidskraft fra bemanningsbyrå, må innleier stille krav om at bemanningsbyrået praktiserer og kan dokumentere minimum 80% stillingsandel. Det skal være forutsigbare og skriftlige planer for bruk av innleid arbeidskraft.

Eventuell bruk av innleide arbeidere skal godkjennes i hvert enkelt tilfelle av oppdragsgiver, og skal totalt for kontrakten ikke overstige 20% av timeforbruket.

Leverandøren skal før kontraktsinngåelsen redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfyllelsesgraden. Ved kontraktsavslutning skal det fremlegges totaloversikt over bemanningen og oppfyllelsesgrad.
Timelister skal fremlegges på anmodning.

2.3 Krav til lønns- og arbeidsvilkår

Oppdragsgiver stiller krav om at ansatte hos leverandør og eventuelle underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, minst skal ha lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale, med tilhørende hovedavtale for den aktuelle bransje.

Leverandør og eventuelle underleverandører skal på forespørsel fra Oppdragsgiver dokumentere at krav til lønns- og arbeidsvilkår er i samsvar med tariffavtale for den aktuelle bransje. Oppdragsgiver kan ved skriftlig varsel med en ukes frist kreve framlagt kopi av månedlig a-melding der nødvendig informasjon vedrørende lønns- og arbeidsvilkår for den aktuelle kontrakten fremgår.

2.4 Kontroll

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å gjennomføre nødvendig kontroll av om kravene til lønns- og arbeidsvilkår overholdes. Kontroll kan gjennomføres av oppdragsgiver eller en uavhengig

tredjepart. Graden av kontroll kan tilpasses behovet i vedkommende bransje, geografiske områder mv.

3. Internkontroll og sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Leverandøren skal ved utførelse av kontrakten drive systematisk med helse-, miljø-, og sikkerhetsarbeid i henhold til gjeldende lover og forskrifter. Alle arbeidstakere skal lett synlig bære et gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Ordrebekreftelse, søknadsskjema ol aksepteres ikke som HMS-kort. Arbeidstakere som ikke har slikt HMS-kort vil bli bortvist fra bygge- og anleggsplassen. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid på bygge- og anleggsplassen under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Leverandøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, oppdragsgivers SHA-plan og oppdragsgivers eller koordinators anvisninger. Leverandøren plikter å ha et internkontrollsystem i henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter. Relevante deler av oppdragsgivers SHA-plan skal innarbeides i, og følges opp gjennom leverandørens internkontroll. Innarbeiding skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Leverandøren plikter å legge til rette for kjønnsdelte garderobefasiliteter.

Alle på byggeplassen skal forstå SHA-plan, sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstrukser, SJA, sikkerhetsdatablader, bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr, varselskilter mv. Dersom det er arbeidstakere på byggeplassen som ikke forstår norsk, er det leverandøren sitt ansvar at disse får nødvendig opplæring og sikkerhetsinstruksjoner på et språk de forstår.

4. Bruk av underleverandører

Oppdragsgiver tillater ikke mer enn ett ledd i kontraktskjeden under hovedleverandør. For totalentreprisekontrakter etter NS 8407 kan det tillates inntil to ledd under hovedleverandør.

Bruk av underleverandører skal fremkomme av tilbud fra hovedleverandør i konkurransen. Det vil fremkomme av kontrakten hvilke underleverandører oppdragsgiver har godkjent. Eventuell endring av underleverandører kan skje når det foreligger en god begrunnelse som er godkjent av oppdragsgiver.

Det kan gis dispensasjon for ytterligere ledd ved spesielle årsaker, og dette er tatt opp med oppdragsgiver og skriftlig godkjent før arbeidet igangsettes. Det skal stilles samme formalkrav i alle ledd av kjeden.

Bemanningsforetak etter arbeidsmiljølovens § 14-12 regnes alltid som et selvstendig ledd i kontraktskjeden.

5. Bruk av enkeltpersonforetak og innleid arbeidskraft

Bruk av enkeltpersonforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft, krever skriftlig begrunnelse til oppdragsgiver ved innlevering av tilbud, og så snart det er kjent for leverandør i hele kontraktsperioden.

Innleide skal, i likhet med leverandørens ansatte og eventuell underleverandørs ansatte, ha et ansettelsesforhold som sikrer lønn mellom oppdrag, og som sikrer de ansatte mot såkalte 0-timers kontrakter (fast ansatt uten lønn mellom oppdrag).

Der det foreligger en lokal avtale om innleie, har innleie- og utleiebedriften en gjensidig plikt til å dokumentere at innleiebedriften er bundet av tariffavtale inngått med fagforening med innstillingsrett og at avtalen om innleie er inngått med tillitsvalgt, jf arbeidsmiljøloven § 14-12 (2).

Det skal sikres krav til dekning av utgifter til reise, kost og losji etter punkt 2.2 i denne avtalen. Innleiebedriften skal stille krav om at innleid arbeidskrafts bosted er definert i arbeidsavtalen. Utleiebedriften skal uten ugrunnet opphold informere innleiebedriften om eventuell adresseendring under kontraktsgjennomføringen.

Oppdragsgiver kan kreve at leverandøren med en frist på 3 dager besvarer konkrete henvendelser fra oppdragsgiver angående bruk av enkeltpersonforetak og innleid arbeidskraft.

6. Krav til norsk språk

Norsk er hovedspråk på oppdragsgivers byggeplasser, både skriftlig og muntlig.

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Leverandøren skal sørge for at arbeidstakerne og eventuelle underleverandører kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko. For å unngå at det skjer ulykker fordi ikke alle arbeidstakerne forstår informasjonen som blir gitt, gjelder følgende:

Minst én av det utførende personell på ethvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk. Dersom flere utfører samme oppdrag sammen, skal vedkommende i tillegg forstå og gjøre seg forstått på et språk alle de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.

7. Krav om faglærte håndverkere

Leverandør skal dokumentere at minst 2/3 av de ansatte, som er satt til å utføre kontraktarbeidet, er faglærte innfor det fagområdet de skal yte tjenester på. Med faglærte forstås fagbrev, NOKUT-godkjent utdanning eller tilsvarende. Leverandøren plikter å stille tilsvarende krav til sine underleverandører. Kravet gjelder også enkeltpersonforetak og innleid arbeidskraft med lønn mellom oppdrag.

8. Krav til lærlingeplasser eller tilsvarende praksis som del av fagopplæring i bedrift

Leverandør og eventuelle underleverandører skal være tilknyttet en lærlingeordning eller andre praksisordninger som følger av opplæringsloven, og lærlingen(e) skal delta i arbeidet med oppfyllelse av denne kontrakten. Plikten gjelder når kontraktens hovedelement omfatter arbeider der det er relevant å benytte arbeidskraft med fag- eller svennebrev, og det er særlig behov for læreplasser innen bransjen. Det kreves at minimum 10 % av det totale timeforbruket i kontrakten utføres av lærlinger.

Unntak fra lærlingekravet kan innvilges i særskilte tilfeller, dersom kravet til antall lærlinger i det aktuelle oppdraget er uforholdsmessig. Unntak skal være i henhold til gjeldende lov og forskrift. Leverandøren må selv besørge skriftlig godkjenning av unntaket fra oppdragsgiver.

Inntil 10% kravet kan oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt etter kravene i praksiskandidatordningen, jf. opplæringsloven § 3-5.

Ved kontraktsavslutning skal det fremlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

9. Utenlandske virksomheter og arbeidstakere

Leverandøren er ansvarlig for å rapportere om bruk av utenlandsk arbeidskraft i alle ledd i kontraktskjeden til Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret (OAR). Leverandøren skal fortløpende framlegge for oppdragsgiver kopi av innsendt(e) melding(er). Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden. Dersom oppdragsgiver oppdager tilfeller der melding(er) ikke er sendt, kan dette anses som et vesentlig brudd på kontrakten, og dermed medføre opphør av kontrakt.

10. Krav til betaling via bank og mulighet for å følge pengestrømmen

Lønn og annen godtgjørelse for samtlige arbeidstakere skal utbetales til konto i bank. Oppdragsgiver skal i tillegg til de vanlige dokumentasjonskravene kunne følge pengestrømmen ut til de ansatte.

All betaling leverandør foretar for å oppfylle kontrakten skal foretas ved bruk av elektronisk betalingsmiddel. Alle transaksjoner skal være sporbare.

Leverandøren skal på forespørsel oppgi sine bankforbindelser.

11. Kontroll og revisjon

Alle leverandører i kontraktskjeden skal gi oppdragsgiver fullmakt til å innhente relevante skatteopplysninger fra offentlige myndigheter, både før kontraktsinngåelse og i hele kontraktsperioden. Dette gjelder også utvidet skatteattest.

Oppdragsgiver eller tredjepart engasjert av oppdragsgiver, kan gjennomføre revisjon hos leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til sluttfaktura er betalt for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

12. Andre retningslinjer og reglement

Oppdragsgiver stiller krav til at aktuelle FN og ILO-konvensjoner følges i tillegg til kommunenes etiske retningslinjer og reglement. Oppdragsgiver plikter å gjøre leverandøren kjent med aktuelle retningslinjer og reglement.

13. Konsekvenser og sanksjonsmuligheter ved mislighold av kontraktsforpliktelser

Ved brudd på bestemmelsene i punkt 2 om lønns- og arbeidsvilkår og, kan oppdragsgiver sette en frist for leverandøren til å bringe forholdene i orden. Dersom forholdet ikke er rettet innen fastsatt frist, kan oppdragsgiver ilegge leverandøren dagmulkt.

Dagmulkten påløper hver virkedag inntil forholdet er rettet. Dagmulktens størrelse er en promille av kontraktssummen per dag, men ikke mindre enn kr. 1 000,-. Dersom dagmulkten har påløpt i 100 dager eller mer, vil den manglende rettingen kunne anses som et vesentlig mislighold som kan gi grunnlag for heving av hovedkontrakten.

Ved brudd på bestemmelsene i punkt 3 om internkontroll, kan oppdragsgiver stanse arbeidet dersom det er grunn til å tro at mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om stansing om så ikke skjer. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan oppdragsgiver heve selv om leverandøren retter forholdene. Oppdragsgiver kan på samme måte kreve at leverandøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for oppdragsgiver.

Ved brudd på bestemmelsene i punkt 4 og 5 om innleie og bruk av underleverandører, enkeltpersonforetak og innleid arbeidskraft, har oppdragsgiver rett til å stanse eller heve kontrakten dersom forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om stansing eller heving om så ikke skjer. Dersom skatteattest fra underleverandør ikke fremlegges eller viser restanser som ikke er ubetydelige, kan oppdragsgiver kreve at underleverandøren skiftes ut uten omkostninger. Oppdragsgiver plikter først å skriftlig varsle krav om utskiftning av underleverandør dersom forholdet ikke rettes innen en rimelig frist.

Ved brudd på avtalens punkt 6 med krav om norsk språk har oppdragsgiver rett til å stanse arbeidene i den utstrekning oppdragsgiver anser det nødvendig.

Ved brudd på punkt 7 kan oppdragsgiver stanse arbeidet dersom det er grunn til å tro at mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel, med varsel om stansing om så ikke skjer.

Ved brudd på bestemmelsene i punkt 8 om lærlinger, kan oppdragsgiver sette en frist til å bringe forholdene i orden. Dersom forholdet ikke er rettet innen fastsatt frist, kan oppdragsgiver ilegge leverandøren dagmulkt på tilsvarende betingelser som ved brudd på punkt 2.

Manglende overholdelse av en eller flere bestemmelsene i denne avtalen kan, uavhengig av ovenfor nevnte sanksjonsmuligheter, inngå i en totalvurdering av om leverandøren vesentlig misligholder kontrakten.

Brudd på pliktene i denne kontrakten vil bli nedtegnet, og kan få betydning i senere konkurranser, i overensstemmelse med regelverket for offentlige anskaffelser.